

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Column Jan van Ginkel

Bezinning en viering

De kalende bomen, het grijze weer en de lange avonden leiden tot mijmering en bezinning op het afgelopen jaar. Is de tijd weer voorbij gevlogen? Ik hoor niet tot de mensen die klagen dat het voorbij is voor je het weet. Wel ben ik recent voor de 2^e keer opa geworden. Dat klinkt oud, maar zo voel ik mij niet al kraken de botten bij het stoeien met Emiel. Emiel, mijn tweejarige kleinzoon, is zo ver dat hij alles nazegt, soms nog onverstaanbaar. Het mannetje zingt graag en doet zijn dingen in drafjes. Heerlijk om te zien, die onschuld, openheid en het enthousiasme van een kind. Ik zal Emiel en zijn kersverse zusje Sofie te zijner tijd van alles laten zien in Drenthe. Wat fijn dat er dan plaatsen zijn zoals Orvelte waar dorp en landschap veel te zeggen hebben. Ik ga de kleinkinderen vertellen over hoe de mensen hier vroeger leefden. Maar niet op een toon van heimwee en omzien in nostalgie. De redenering dat het vroeger allemaal beter zou zijn geweest houdt geen stand. Dat we in dorp en buitengebied het verleden moeten bewaren omdat het vroeger zo was, vind ik een nietszeggende redenering. Je zult anno 1900 maar opgegroeid zijn in een achterstraatje, een fabriekswijk, een kelderwoning of een plaggenhut... Sappelen op een klein keuterijtje, door weer en wind langs de huizen gaan met garen en band, opgezonden worden naar Frederiksoord. Dat mag vandaag de dag romantisch lijken, ernaar verlangen doe ik niet. Mijn inzet voor de kwaliteit van de leefomgeving komt voort uit de beleving van het heden en niet uit het omzien naar vroeger. Maat wat meer leeuweriken op de velden zou mij welkom zijn. Om de vogels op zich, maar vooral om hun waarde als indicator voor een gezonde omgeving. Het gaat om de toekomst van de generatie van Emiel en Sofie.

Over het verledengesproken, ik ben benieuwd hoe ik de tentoonstelling *Barbizon van het Noorden* (Drents Museum, 24 november-22 maart) zal ervaren. Deze expositie heeft als ondertitel *De ontdekking van het Drentse landschap 1850-1950* en toont het landschap in tientallen schilderijen. Zal ik genieten van de romantische sfeer die de doeken oproepen? Ga ik die tijd toch idealiseren? Ik hoop er afbeeldingen van Orvelte tegen te komen al weet ik dat die uit de bedoelde periode zeer schaars zijn. Ik kom er in een volgende column graag op terug.

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

In november 2019 verscheen het boek *Zul oes Sunterklaos wel kommen?* Het boek heeft als ondertitel *Sinterklaasviering in Drenthe door de eeuwen heen*. Verschillende schrijvers gaan in op het traditionele feest en verklaren de herkomst en gebruiken. Onderstaand verhaal is een bewerking van mijn bijdrage aan dit boek.

Sinterklaas in Orvelte

In 1985 was mijn eerste optreden als Sinterklaas op de jaarlijkse pakjesavond van de VABO. Wemmie en Willie Oosterhuis waren mijn gezwarte pieten. Zij fluisterden mij de laatste nieuwtjes en roddels in.

In het Mariekejournaal, toenmalig dorpskrantje, werden de Vabo-leden uitgenodigd en gevraagd om voor vijf gulden een cadeautje te kopen. Het heerlijk avondje werd gehouden op 22 november. Stipt om 20.15 uur (let op het kwartiertje) stapte Zwarte Piet paniekerig het goed gevulde dorpscafé binnen. Onder luid gestommel en gemopper klom Sint daarna door het luik achter de tapkast uit de kelder. Sint deed uit de doeken wat hem was overkomen: hij werd gedwongen parkeergeld te betalen en een tolkaart te kopen. Zijn paard sloeg op hol. Sint viel er voor het café af, is verdwaasd in de kelder gekropen en in slaap gevallen. Vervolgens las Sint een gedicht voor. (*"In Orvelte ontbreekt een stoep / dus ligt de Brink vol met hondenpoep."*) De pakjes werden willekeurig uitgedeeld en Sint en zijn pieten deden hun best er vaart en humor in te houden.

Tot op vandaag staat de Goedheiligman- oud, wit en mannelijk – buiten de discussies over de tradities van het feest. Aan deze bevoorrechte positie is in Orvelte al in 1986 een einde gemaakt. Die bewuste Sinterklaasavond verliep als volgt. Sint komt binnen en roept enkele personen naar voren. Zwarte Piet speelt zijn gewone rol, maar wordt steeds nerveuzer. Doet tot drie maal toe de buitendeur open en kijkt over straat. Na de 3^e keer begint Piet te dansen en springen en treedt de jeugdige Sint Femina binnen. Sint probeert zijn eer hoog te houden en zet haar tussen de gasten. Femina neemt assertief het woord over en benoemt Piet tot medefirmant onder de naam Petronella (van transgenders had toen nog niemand gehoord). Sinterklaas wordt achter in de zaal geparkeerd. De feestgangers krijgen een papier uitgereikt met de volgende tekst:

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Wijs: Drie schuintamboers

Vorbij is de tijd / van Sinterklaasje spelen. / Piet wordt bevrijd van duizenden bevelen / van je koeboe weg met de roe / de sint kan ons niets sché –élen. // Weg met die Sint / de beurt is aan de vrouwen / dat weet ieder kind / je kunt geen man vertrouwen / van je rombom wat maal ik erom / de mijter mag je hou –ouwen. Er zingen zelfs mannen mee! Sint wordt naar voren geroepen. Hij krijgt het traditionele zakje zout voor zijn conservatieve gedrag.

Een klein cadeautje

De bijgevoegde foto heb ik op 21 januari 2019 gemaakt bij het stuwte in de Orvelterstroom. Wie een afdruk wil, kan zich bij mij melden. Ik geef hiermee een warme winterse groet aan alle lezers.

Fijne feestdagen.

